

Het Buitengebeuren, November 2014

Het was even heel druk in het internationale topschaak, al was daar in de Nederlandse kranten niets van te merken. Eerst was er de Tigran Petrosian Memorial in Moskou : een enkelrondige achtkamp met louter topspelers, die met overmacht gewonnen werd door de Rus Alexander Grischuk. Hij scoorde maar liefst 5,5 uit 7 en overschreef daarmee als achtste speler ter wereld de magische grens van 2800 ratingpunten, na Magnus Carlsen (Noo), Viswanathan Anand (Ind), Vladimir Kramnik (Rus), Fabiano Caruana (Ta/VS), Veselin Topalov (Bul), Levon Aronian (Arm) en Sergej Kirjakin (Rus), van wie de meesten inmiddels alweer onder die grens zitten. Het is nu in theorie zelfs mogelijk een toernooi (achtkamp) van FIDE-categorie XXIII te organiseren !

Grischuk (2795) behoort al meer dan tien jaar tot de Top-Tien van de wereld. Lange tijd werd hij gezien als de opvolger van zijn landgenoten Gary Kasparov en Vladimir Kramnik (2760), maar die belofte heet hij nooit helemaal kunnen inlossen, al boekte hij vaak fraaie resultaten, ook in het Tata-toernooi in Wijk aan Zee. Hij won een hele serie belangrijke toernooien, maar de echte kroon op het werk ontbrak tot nu toe. Daar heeft Moskou verandering in gebracht. Hij won overtuigend met een vol punt meer dan Vladimir Kramnik. Daarop volgden 3/4. Levon Aronian (Arm, 2797), Boris Gelfand (Isr, 2759) 4, 5. Liren Ding (Chi, 2730) 3,5, 6. Peter Leko (Hon, 2731) 2,5 en 7/8. Alexander Morozevic (Rus, 2724), Ernesto Inarkiev (Rus, 2688) 2. Het was zonder twijfel de belangrijkste toernooizege van de inmiddels 31-jarige Grischuk.

Daarna werd een groot deel van het circus overgevlogen naar Sotchi, nog bekend van de laatste Olympische winterspelen, waar de deelnemers twee dagen (13 en 14 november) konden genieten van de tweekamp om het wereldkampioenschap tussen titelverdediger Magnus Carlsen (Noo, 2877) en uitdager Viswanathan Anand (Ind, 2792), die toen halverwege was. Ze speelden er een dubbelrondig snelschaaktoernooi met twaalf deelnemers, dat gezien kan worden als het officieuze wereldkampioenschap in die categorie. De uitslag was : 1. Shakhriyar Mamedzjarov (Azb, 2757) 16/22, 2. Alexander

Grischuk (Rus, 2795), 3/5. Alexander Morozevic (Rus.2724), Boris Gelfand (Isr, 2759), Sergej Kirjakin (Rus, 2770) 12,5, 6, Peter Svidler (Rus, 2743) 12, 7. Ian Nepomniatchi (Rus. 2714) 11, 8. Vladimr Kramnik (Rus, 2760) 10,5, 9. Peter Leko (Hon, 2731) 10, 10. Ernesto Inarkiev (Rus, 2688) 9,5, 11. Evgeny Tomashevsky (Rus, 2714) 8 en 12. Alexandra Kosteniuk (Rus, 2541) 2.

Het was incasseren voor de heren en de dame. In Sotchi was er een prijzenfonds van 100.000 dollar, waarvan 20.000 voor de winnaar, terwijl er in Moskou ook al een ton aan dollars te verdelen viel. Grischuk haalde zo bijvoorbeeld met een eerste en een tweede plaats binnen drie weken 35.000 dollar op.

Juist op die dag kreeg ik een dik pakket van Martin Rieger uit Schwandorf In Duitsland. Hij is de hoofdredacteur van 'Schachwelt' en publiceerde vorig jaar december mijn artikel over de 'Sterkste loper aller tijden'. Via mijn Duitse uitgever Edition Marco in Berlijn had hij daar toestemming voor gevraagd, maar dat was ik al totaal vergeten. Ik publiceerde dat artikel voor het eerst in 1979, als ik me niet vergis, en ook in dit prachtblad heb ik het er regelmatig over gehad. Het kreeg internationale bekendheid door publicatie in 'Die Schachwoche' (no. 50, 1986) onder de titel 'Eine russische Weinachtsgeschichte' en later door mijn boek 'Taktiek en techniek der schaakstukken' (1994). Het is daarna vele keren in allerlei talen verschenen, maar vrijwel altijd gekaapt. Niet zo bij Martin. In het pakket zaten twee prachtige boeken, één over Magnus Carlsen van Cyrus Lakdawala (IM en één keer Open kampioen van de VS) en één over Viswanathan Anand van Zenon Franco (GM uit Peru), beide van uitgeverij 'Every Man Chess' uit Londen, twee kloeke pillen van bijna 400 pagina's ieder, die precies op het goede moment binnenkwamen.

Ik weet niet hoe vaak het artikel met het fantastische verhaal inmiddels gepubliceerd is, maar dat loopt inmiddels in de tientallen keren. Sinds 2012 weet ik dankzij Teun Balemans dat het gaat om een compositie van de Rus Koroljkov en de Bulgaar Mitrofanov, die er in 1957 een studiewedstrijd mee wonnen van het Roemeense schaakblad 'Roamana di sah', maar het auteurschap is niet onomstreden. Er zijn meerdere auteurs, die dit moois claimen en ook daarover heb ik in dit

prachtblad al eerder geschreven. Enfin, het artikel werd voor de zoveelste keer gerecycled en dit keer wel vergoed.

Zoals gezegd, ging toen alle aandacht uit naar de tweekamp om het wereldkampioenschap in Sotchi. Anand had zich daar verrassend voor weten te plaatsen door het Kandidatentoernooi in Khanty-Mansiysk (Rus) 2014 te winnen. Voor hem werd het de zesde keer dat hij betrokken was bij de strijd om het wereldkampioenschap.

In hun vorige match in zijn geboorteplaats Chennai (Ind), hier beter bekend als Bombay, was hij nog kansloos verslagen door Carlsen (3,5-6,5), maar dit keer leken de kaarten anders geschud, ook al won de Noor de tweede partij. In de derde partij trok de Indiër de score meteen gelijk. Het was voor het eerst van zijn leven dat hij een partij in een WK-match van Carlsen won. Daarna volgden twee reguliere remisepartijen.

Wij hadden toen het vijfde (tweejaarlijkse) Remco Heite-toernooi in Wolvega, dat verrassend gewonnen werd door de man met de laagste rating : 1. Sipke Ernst (Ned, 2545) 3.5 voor 2/3. Erwin l'Ami (Ned, 2639), Daniel Fridman (Dui 2618), 4. Dimitri Reinderman (Ned, 2588) 2,5, 5. Loek van Wely (Ned, 2603) 2 en 6. Gaiwain Jones (Eng, 2601) 1. De winnaar verdiende er, zoals gebruikelijk, een echt paard mee. Het toernooi ontleent zijn charme mede aan het feit dat het niet meetelt voor de rating en er dus vrijuit geëxperimenteerd kan worden. Dat gebeurde dus ook.

Die zondag volgde de zesde partij in het WK-treffen in het bijzijn van de genoemde collega's. Er ging nogal wat mis. Carlsen maakte een enorme blunder, die hem twee pionnen en dus de partij had moeten kosten, maar Anand zag het niet op tijd, waarna de Noor de partij alsnog naar zich toe kon trekken. Het ging om deze stelling :

Wit : Kc1, Tg4, Th5, Lc2, Le3, a2, c3, c4, e5, f2. g2

Zwart : Kb7, Tg8, Th8, Lc6, Pg6, a5, b6, c5, e6, f7, h6

diagram

Hier speelde de wereldkampioen 26. Kd2, - en kon zwart winnen met 26. -, Pxe5 27. Txc8, Pxc4+ 28. Kd3, Pb2+ 29. Ke2, Txc8, maar

beiden zagen het niet. Toch niet zo heel moeilijk. “Stap 3 van de Stappenmethode”, zei Frits Schalijs de volgende clubavond. Ik herinner mij soortgelijke misgrepen uit de tweekampen Aljechin-Euwe 1935 en Botwinnik-Petrosian 1963.

Beide spelers toonden zich na afloop behoorlijk geschokt. Carlsen had zijn fout onmiddellijk na het uitvoeren van zijn zet gezien en voor Anand gold hetzelfde, maar gedane zaken nemen geen keer. Ach, het zijn ook maar mensen van vlees en bloed. Carlsen nam voor de tweede keer in de match een voorsprong : 3,5-2,5. De tweekamp was halverwege.

De zevende partij werd een lange zit. De stelling van Anand leek aanvankelijk kritiek, maar hij redde zich met een stukoffer voor twee pionnen, al moest hij zich nog lang nauwkeurig verdedigen. De partij duurde maar liefst 121 zetten en werd daarmee de op één na langste uit de WK-geschiedenis ; alleen de vijfde partij tussen Viktor Korchnoi en Anatoli Karpov, Baguio City 1978, duurde langer (124 zetten, de beroemde partij die in pat eindigde), waarbij wel opgemerkt dient te worden dat er toen nog afgebroken werd. Ik was zelf bij het begin aanwezig. Maar moest voor de tweede zitting naar huis.

De achtste en negende partij in Sotchi eindigden beide in remise en met name de negende aflevering was een teleurstelling. De partij duurde nog geen twee uur. De stand was inmiddels 5-4 voor Carlsen.

Die dag werd bekend gemaakt dat Baadur Jabova, de nummer 22 van de wereld, was toegevoegd aan de lijst van deelnemers aan de hoofdgroep van het 77-ste Tata-toernooi in Wijk aan Zee (zie vorige rubriek). Recentelijk won hij nog met grote cijfers (4,5-1,5) van Jan Timman in de Univé-tweekamp in Hoogeveen.

En er kwam nog een bericht uit Sotchi : ons oud-lid Mark Huizer werd niet geaccepteerd als FIDE-scheidsrechter. Hij was vorig en dit jaar arbiter bij het Nederlands kampioenschap in Amsterdam, maar dat waren enkelrondige achtkampen en dat was volgens de Wereldschaakbond niet voldoende voor het diploma van internationaal arbiter. Ik ken de regels voor toekenning niet precies, maar weet wel, dat er heel wat internationale arbiters rondlopen met aanzienlijk mindere papieren dan Mark.

In Sotchi volgden nog twee niet al te opwindende remisepartijen (5,5-

4,5) en vanaf dat moment was titelprolongatie voor Carlsen een kwestie van 1 punt uit de resterende twee partijen. Op zondag 23 november greep Carlsen de eerste de beste kans en besliste de match voortijdig in de elfde van de mogelijke twaalf partijen,

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	Totaal	TPR
Carlsen 2877	=	1	0	=	=	1	=	=	=	=	1	6,5	2858
Anand 2792	=	0	1	=	=	0	=	=	=	=	0	4,5	2798

Dit keer kan hij wat langer van zijn titel genieten, want de volgende WK-tweekamp staat pas voor najaar 2016 op het programma.

Anand kam dit keer aanzienlijk beslagener ten ijs dan de vorige keer (Chennai 2013), miste zijn beste kans in de zesde partij en kreeg daarna geen echte kans meer. De score viel toch nog onverwacht groot uit. In de laatste partij kraakte Carlsen eindelijk de Berlijnse Muur van Anand, maar dat lag niet aan de opening. Anand offerde een kwaliteit voor tegenspel op de damevleugel, maar dat bleek niet voldoende te zijn.

Carlsen is in januari te bewonderen in het Tata-toernooi in Wijk aan Zee. We zitten weer op de eerste rij !

Jules Welling